

D R E P T U L

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R :

Contractul general și special, de d-l D. Alexandresco.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție*, secțiunea II: D. T. Apostol și Banca Națională cu cu N. Féher et C-ie și alții.

Curtea de apel din București, secțiunea I: Societatea petroliferă «Româno-Americană și alții cu Maria Gh. Nae și alții.

ERRATA.

MANDATUL GENERAL ȘI SPECIAL

Interpretarea art. 1535—1537 C. civ.

Dificultățile la cari aceste texte au dat loc atât în doctrină cât și în jurisprudență

Din punctul de vedere al întinderii puterilor mandatarului, mandatul este *special* sau *general*.

Mandatul este *special* când are de obiect numai una sau mai multe afaceri determinate ale mandantului (art. 1535); de exemplu: te însărcinez cu apărarea unui proces al meu, sau a tuturor proceselor mele (mandat *ad litem*). Mandatul este în cazul de față *special*, în sensul art. 1535, pentrucă este relativ numai la procesele mele, nu însă și la celelalte afaceri.

Acest sens al cuvântului *special* nu trebuie să fie confundat cu sensul pe care acelaș cuvânt îl are în art. 1536 *in fine*, unde prin mandat *special* se înțelege un mandat dat *anume* pentru o afacere determinată¹⁾.

Mandatul poate să fie *special* din două puncte de vedere, ceea ce poate da loc la confuzie; de aceea credem că legiuitorul nostru n'a fost tocmai fericit

când a înlocuit cuvântul *expres* din art. 1988 fr. prin acel de *special* (art. 1536 § 2, *in fine*, C. român). Cu toate acestea, Planiol (II, 2237) zice că un mandat *special* dat în termeni expresi este necesar pentru a înstrăina, ipotecă, etc.

Mandatul este *general* când are de obiect toate afacerile mandantului (art. 1535); de exemplu: te însărcinez să-mi administrezi toate bunurile mele.

Din acest punct de vedere, distincția între mandatul *special* și *general* nu are nici o însemnătate juridică.

În cât privește întinderea puterilor mandatarului, regula fundamentală este înscrisă în art. 1537. «Mandatarul nu poate face nimic afară din limitele mandatului său»²⁾.

Așa dar, fie mandatul general, fie special, mandatarul nu are alte puteri decât acele ce-i sunt conferite prin mandat.

Mandatarul neputând face nimic afară din limitele mandatului său, trebuie, în principiu, să facă afacerea ce-i este încredințată întocmai după modul arătat prin mandat (art. 1539), fără a putea întruibuința alt mod echivalent, chiar dacă ar fi mai avantajos³⁾.

Se admit însă echivalente în îndeplinirea mandatului, mai cu seamă atunci când modurile de executare arătate în mandat nu sunt imperative⁴⁾.

2) «*Diligentes fines mandati custodiendi sunt, nam qui excessit, aliud quid facere videtur*». (L. 5, Pr., Dig., *Mandati vel contra*, 17, 1).

3) Guillaouard, *Mandat*, 73, și deciziile citate de acest autor.

4) Guillaouard, *op. cit.*, 74; Domenget, *Mandat*, 214.

1) S'a decis că, și în asemenea caz, mandatul poate fi tacit (art. 1533). Cas. rom. Bulet. s. 1, 1873, p. 39, ultimul considerent.

Dar dacă uneori se admite echipolente în executarea mandatului, asemenea echipolente nu sunt admise în privința obiectului mandatului. Astfel, dacă te-am însărcinat să-mi cumperi boi, nu voi fi obligat dacă, în loc de boi, mi-ai cumpărat cai⁵⁾.

Prin aplicarea principiului că mandatarul nu poate eși din limitele mandatului, art. 1537, partea finală, dispune că mandatul dat pentru a face o tranzacție, adică de a înlătură sau de a termina o contestație prin înțelegerea cu adversarul mandantului, *nu* conferă pe acela de a face un compromis, adică de a supune arbitrilor deciderea contestației (art. 339 urm. Pr. civ.).

Este adevărat că cuvântul *nu* lipsește din art. 1537, ca și din art. 1570 dela comodat, însă aceasta nu poate fi decât o eroare a copistului, căci, cu toată soluția contrară dată de tribunalul Ilfov⁶⁾, nu eră nici un motiv de a se modifica textul francez (în care cuvântul *nu* figurează), de oarece terminarea unei contestații prin propria judecată a mandatarului sau prin cea a arbitrilor sunt două lucruri deosebite, pe care mandatarul n'a putut să le confunde, fără a eși din limitele mandatului său.

«Considerând, zice Curtea din București⁷⁾, că, deși după legislația noastră, *facultatea de a face o tranzacție cuprinde pe acela de a face un compromis* (Curtea ia textul art. 1537 *tale quale*, fără a observa că din el lipsește din eroare cuvântul *nu*), totuși rațiunea se refuză a admite o asimilare complectă între ambele aceste acte, căci prin tranzacție se cunoaște mai dinainte ce sacrificii își impune

5) Troplong, *Mandat*, 314; Domenget, *Idem*, 215.

6) *Dreptul* No. 65 din 1883. Vezi și Nacu, III, 414, No. 21, care zice că textul art. 1537, așa cum este redactat, nu ne permite de a admite soluția legii franceze. Eroare foarte mare, după noi, căci dacă este de principiu că judecătorul nu poate să modifice un text existent, totuși el este în drept a modifica *greșelile materiale* ce ar cuprinde un text de lege. Asupra acestui punct toți autorii sunt de acord. Vezi tom. I al Coment. noastre, p. 74 (ed. 2-a). O altă greșală materială, datorită probabil tot copistului, se găsește în art. 1536, care vorbește de *înstrăinare ipotecară*, pe când, de sigur, textul a voit să zică: când e vorba de *înstrăinare, ipotecare*, etc. Și această greșală trebuie să fie îndreptată de judecător. Afară de aceasta, mai sunt și alte texte cari cuprind erori materiale. Vezi, de exemplu, art. 468, 1081, 1056, care zice: *creditorul*, în loc de *debitorul solidar*; art. 1570 codul civil, etc. Acest din urmă text dispune că comodatarul *poate* să reție lucrul sub cuvânt de compensație pentru creanța ce are contra comodantului, pe când, de sigur, textul trebuie cetit în modul următor: comodatarul *nu poate să reție*, etc. În privința art. 1570, d-l Nacu (III, p. 436) face, de astă dată, să figureze în text cuvântul *nu* care, în manuscrisul original și în cele mai multe ediții ale codului, lipsește. (Curioasă logică!).

7) *Dreptul* No. 28 din 1884, p. 218, col. 1-a.

cinevă, pe când supunându-se unui arbitraj, se referă la o decizie necunoscută, fără a-și da seamă de întinderea sacrificiilor ce-și impune».

Tot cam în asemenea termeni se exprimă și Curtea din Focșani⁸⁾:

«Considerând, zice această decizie, că deși art. 1537 dispune că *facultatea de a transige cuprinde și pe acela de a face un compromis* (aceeaș observație ca și la decizia de mai sus a Curții din București), totuși rezultatul cert și prevăzut al tranzacției pune mare distanță între acest act și compromisul, al cărui rezultat incert, ca în toate hotărârile, ar putea angaja foarte grave interese cari au trebuință de o protecție specială, etc.»

Așa dar, rămâne pentru noi cert, cu toată lacuna ce cuprinde art. 1537 din codul nostru, că mandatul conferit pentru a face o tranzacție *nu* conferă pe acela de a face un compromis, după cum mandatul de a face un compromis nu conferă pe acela de a face o tranzacție.

Alte exemple: Mandatul de a vinde nu cuprinde pe acela de a face un schimb, nici de a primi prețul⁹⁾; mandatul de a incasă o creanță nu cuprinde pe acela de a urmări în justiție pe debitor, nici de a cedă creanța, nici de a transige asupra ei, nici de a remite debitorului datoria, nici de a dispune de banii primiți, etc.; mandatul de a luă o inscripție ipotecară nu cuprinde, în genere, pe acela de a o reînoui; mandatul *in litem* de a pleda nu cuprinde, în genere, pe acela de a face o tranzacție, de a face opoziție, apel, recurs, etc. (aceste acte necesitând o procură specială¹⁰⁾); mandatul de a pleda într'o afacere nu cuprinde pe acela de a renunța la un cap de cerere a reclamației¹¹⁾; nici pe acela de a cere perimarea unui apel, recurs, etc.¹²⁾; nici pe acela de a primi citațiile¹³⁾; mandatul de a vinde un imobil nu cuprinde pe acela de a-l ipotecă, și *vice-versa*; mandatul de a înstrăina nu cuprinde pe acela de a

8) *Dreptul* No. 10 din 1885, p. 80, col. 1-a.

9) Trib. com. St.-Petersburg, *J. Clunet*, anul 1881, p. 188.

10) Cpr. Cas. rom. Bulet. s. 1-a, 1886, p. 481.— S'a decis însă că o procură generală, prin care un avocat este imputernicit a se prezintă la toate instanțele judecătorești în procese, a face acțiuni și apeluri, îl imputernicește implicit a face și recurs în casație. Cas. rom. Bulet. s. 1, 1875, p. 233.— Vezi însă Cas. fr. Sirey, 93. 1. 260.

11) C. Iași, *Dreptul* No. 53 din 1886.

12) C. Iași, *Dreptul* No. 21 din 1883.— Un mandat general de administrare ajunge însă pentru a cere perimarea, cererea de perimare a unei judecăți fiind un act de administrație. Cas. rom. Bulet. 1894, p. 1198.

13) Cas. rom. Bulet. s. civ., 1869, p. 542.

face să figureze în actul de înstrăinare o clausă care ar impune mandantului vânzător alte obligații decât acele legale; mandatul de a închiria sau arenda un imobil nu cuprinde, în genere, pe acela de a încasa chiria sau arenda; mandatul de a încasa veniturile nu cuprinde pe acela de a primi capitalul¹⁴⁾; mandatul de a reprezintă pe cineva în urnărirea debitorilor săi nu poate servi pentru urmărirea îndreptată în contra mandantului de către creditorii săi¹⁵⁾, etc.

N'ar trebui însă să mergem prea departe cu aplicarea acestui principiu, căci mandatarul poate să facă actele, cari sunt o consecință necesară a mandatului, aceste acte fiind implicit cuprinse în puterile conferite mandatarului.

Astfel, mandatarul însărcinat cu cumpărarea unui lucru, poate să-l și primească¹⁶⁾; mandatul care împuternicește pe un avocat a fixa prețul dela care are să înceapă o licitație, îl împuternicește prin aceasta însuș a licita în numele mandantului¹⁷⁾; mandatul dat pentru primirea unui capital asigurat cu ipotecă, cuprinde pe acela de a cere ștergerea înscripției ipotecare¹⁸⁾, etc., etc.

O altă consecință a principiului că mandatarul nu poate face nimic afară din limitele mandatului său se găsește în art. 1536 § 1: «Mandatul conceput în termeni generali cuprinde numai actele de administrație».

Mandatul conceput în termeni generali, de care vorbește acest text, nu este, după cum s'ar părea, mandatul general de care vorbește art. 1535, căci mandatul conceput în termeni generali este acela prin care se conferă mandatarului dreptul de a face în afacerea sau în afacerile ce i sunt încredințate tot ce poate fi folositor mandantului, sau tot ce acesta ar putea face el însuș; așa că un mandat special prin natura sa poate, ca și un mandat general, să fie conceput în termeni generali; de exemplu: te însărci-

nez a geră cutare afacere și de a face, în această afacere, tot ce interesul meu va cere. Acesta este un mandat conceput în termeni generali, care, la prima vedere, ar părea să confere dreptul de a face atât acte de administrație cât și acte de înstrăinare.

Cu toate acestea, procurele concepute în termeni generali, dând loc la multe dificultăți în dreptul vechiu francez¹⁹⁾, codul actual a voit să le tae din rădăcină, și de aceea art. 1536 dispune că mandatul conceput în termeni generali, adică vagi și cari nu precizează actele ce mandantul a înțeles a fi făcute, nu cuprinde decât actele de administrație²⁰⁾, și că un mandat special după textul nostru²¹⁾, *expres* după textul francez și acel italian, este neapărat pentru a putea vinde, ipotecă și face alte acte de dispoziție totală sau parțială, precum ar fi, de ex.: constituirea unei servituți, unui uzufruct, etc.

Orcum ar fi, este necontestat că nu vei putea vinde sau ipotecă moșia mea, nici face în privința ei alte acte de dispoziție, dacă în mandatul ce ți-am dat nu ți-am conferit *anume* dreptul de a o vinde, de a o ipotecă, etc.; căci ceea ce a voit legiuitorul este ca mandatarul să nu poată înstrăina averea mandantului decât atunci când acesta a înțeles să permită înstrăinarea.

Pentru aceasta, procura trebuie să fie specială, adică să prevadă *anume* vânzarea, ipoteca, etc.²²⁾.

Sunt însă înstrăinări cari se consideră ca acte de

19) Vezi Pothier, *Mandat*, 144 urm.; Troplong, *Idem*, 276; Guillouard, *Idem*, 76; P. Pont, *Idem*, 896; Thiry, IV, 226, p. 202; Planiol, II, 2237, etc.

20) Astfel, când din termenii unui mandat conferit de soție soțului său, se vede că acest mandat este referitor numai la actele de administrație, mandatarul nu poate transmite prin gir o cambie care eră proprietatea soției, intrucât girul constituie o înstrăinare ce soțul nu o putea face fără un mandat special. Trib. Ilvov, *Cr. judiciar* No. 74 din 1905.

21) S'a zis că cuvântul *expres*, care figurează în textul francez (1988), este mai restrâns decât acel *special*, care figurează în textul nostru (1536, *in fine*), intrucât se poate întâmpla ca un mandat special în sensul art. 1535 să nu fie *expres* în sensul art. 1536, precum ar fi, de exemplu, mandatul de a administra moșiile ce mandantul ar avea în cutare județ; acesta ar fi un mandat special în sensul art. 1535, n'ar fi însă *expres* pentru înstrăinare. Vezi D. Tăzlăoanu, *Dreptul* No. 56 din 1901, p. 670, col. 1-a.

22) S'a decis că mandatul prin care cineva este împuternicit să contracteze un împrumut în numele și pentru mandant, nu încețază de a fi un mandat special, chiar dacă în el nu se arată numele creditorului și cifra împrumutului, căci legea necerând aceste condiții pentru existența mandatului special, este suficient arătarea actului pe care mandatarul poate să-l facă. Cas. rom. Bulet. 1903, p. 924 și *Cr. judiciar* No. 26 din 1903.

14) Cpr. Thiry, IV, 226, *in fine*; Baudry et Wahl, *Mandat*, 546 urm.; Guillouard, *Idem*, 97; P. Pont, *Idem*, 940 urm., etc.

15) Cas. rom. Bulet. 1896, p. 722.

16) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 556; Cas. Viena, *J. Clunet*, anul 1876, p. 52.

17) Cas. rom. Bulet. s. II, 1879, p. 669.—Mandatul prin care se împuternicește pe un avocat a lua numai parte la licitație, nu împuternicește însă pe acesta din urmă a licita în numele mandantului. Cas. rom. Bulet. 1903, pag. 924 și *Cr. judiciar* No. 40 din 1904.

18) Planiol, II, 2238; Nacu, III, p. 414, No. 22.

administratie. Astfel este, de exemplu, vânzarea unei recolte și a unor lucruri supuse stricăciunii. Se înțelege că actele de asemenea natură vor putea fi făcute de un mandatar investit cu un mandat conceput în termeni generali²³⁾.

Cuvântul *special*, care, în textul nostru, înlocuște cuvântul *expres*, ce se vede în textul corespunzător francez, este împrumutat dela art. 1352 din codul Calimach (1008 C. austriac). Iată, în adevăr, cum se exprimă acest text :

«Următoarele trebi cer o *specială* imputernicire, adică: când, în numele altuia, are a se înstrăina lucrul cu plată, sau a se încheia împrumutare cu bani sau în alte lucruri, ori a se primi bani sau alte lucruri în locul lor, sau a se porni judecăți, ori a se da sau a se primi jurământ²⁴⁾, sau a se face învoiri.

Din cele mai sus expuse rezultă că se poate da un mandat general pentru actele de dispoziție, destul este ca acest mandat să fie *special*, adică să arate anume actele de dispoziție ce mandantul a înțeles să permită.

Legea mai cere încă o procură *specială* și în alte cazuri, de exemplu : în cazurile prevăzute de art. 23, 52, 362, 1206 codul civil, etc.²⁵⁾.

Renunțarea la o moștenire nu poate, de asemenea, fi făcută decât tot în baza unei procuri *speciale*, fiind că ea are de obiect un act de înstrăinare (art. 1536). Art. 1353 din codul Calimach (1008 C. austriac) este expres în această privință.

Se admite însă, în genere, o excepție dela principiul de mai sus, după care, pentru actele de înstrăinare, mandatul poate fi general.

Astfel, femeea măritată nu poate da nici bărbatului său, nici unui terțiu un mandat general de a contracta orice împrumuturi sau orice înstrăinări ce mandatarul va crede de cuviință cu privire la averea parafernala a femeii. La un asemenea mandat general se opune, în adevăr, principiul specialității autorizării maritale, înscris în art. 206 codul civil, căci, după acest text, orice autorizare generală, sti-

pulată chiar prin contractul de căsătorie, nu este validă decât pentru administrarea bunurilor parafernale ale femeii.

Motivul acestei dispoziții este lesne de priceput : legea a voit ca femeea să fie apărată, și incapacitatea ei să fie complectată pentru fiecare act în parte. Or, o asemenea autorizare, pe care bărbatul ar da-o femeii, fie în mod expres, fie în mod tacit, departe de a fi exercițiul puterii tutelare ce bărbatul este chemat a exercita în timpul căsătoriei, în interesul femeii sale, ar fi, din contra, o abdicare a acestei puteri și o consacrare pentru femeea a dreptului nemărginit de a face ce voește²⁶⁾.

Cu toate acestea, atât Curtea din Galați (decizie nepublicată) cât și Curtea de casație²⁷⁾, au decis contrariul, și această stranie soluție, care calcă în mod vădit art. 206 din codul civil, este apărată de amicul nostru, d-l D. Tăzlăoanu²⁸⁾.

Atât Curtea de casație cât și distinsul magistrat, astăzi prim-președinte al Curței din Galați, zic că, în specie, mandatul trebuie să fie valid, pentrucă este *special* în sensul art. 1536, de vreme ce printr'ansul se conferă dreptul la o anumită afacere, care depășește limita unei administrații ordinare.

Iată cum Aubry et Rau combat acest argument, care s'a invocat și în Franța :

«In zadar s'ar pretinde că un atare mandat ar fi un mandat *special* în sensul art. 1987. Aceasta este adevărat, însă altceva este specialitatea mandatului, și altceva specialitatea autorizării neapărată femeii spre a putea conferi un mandat. Cu toate că deciziile ce invocăm în sprijinul părerei noastre se întemeiază mai ales pe art. 1987 (al nostru 1535), și pe regulile dela mandat, totuș, după părerea noastră, nu aceste reguli, ci acele privitoare la autorizare trebuie să ne servească de călăuză spre a decide chestiunea»²⁹⁾.

26) Vezi în acest sens, Guillaud, *Mandat*, 76 bis ; P. Pont, *Idem*, 906 urm. ; Laurent, XXVII, 396 și 412 urm. ; Aubry et Rau, IV, § 412, p. 641 și V, § 472, p. 154, text și nota 67 ; Demolombe, IV, 210 ; Pand. fr., *Mariage*, 2079 urm. ; Répert. Sirey, v^o *Autoris. de femme mariée*, 594 ; Cas. fr. Sirey, 40. 1. 201 (cu un însemnat raport al lui Troplong) ; D. P. 53. 1. 75 ; Sirey, 53. 1. 145 și 572, etc. — S'a decis însă, cu drept cuvânt, că autorizarea dată de bărbat femeii de a contracta orice angajament teatral îi va conveni, fiind mărginită la profesiunea de artistă dramatică, pe care o exercită femeea, nu prezintă caracterul de generalitate prohibit de lege. Cas. fr. D. P. 1908 1. 25.

27) Cas. rom. Bulet. 1903, p. 41 urm. și *Cr. judiciar* No. 26 din 1903. Vezi și C. din Chambéry, Sirey, 61. 2. 282.

28) *Dreptul* No. 56 din 1901. Vezi în acelaș sens, Valette, *Cours de C. civil*, tom. I (singurul apărut), p. 345, 346.

29) Aubry et Rau, V, § 472, p. 154, nota 67 (ed. 4-a).

23) Pothier, *Mandat*, V ; Mourlon, III, 1095, *in fine* ; Baudry et Wahl, *Mandat*, 523 ; Guillaud, *Idem*, 79 și 83 ; P. Pont, *Idem*, 927 ; Laurent, XXVII, 425. — Vezi însă Laurent, XXVII, 419.

24) În privința jurământului decizoriu, se cere și astăzi un mandat *special*, intrucât acest jurământ cuprinde o tranzacție (*iusjurandum est species transactionis*). Cas. rom. s. I, decizia No. 253 din 1871 (nepublicată). Cpr. și Cas. rom. s. I, Bulet. 1877, p. 49, etc.

25) Cpr. Cas. rom. Bulet. s. I, 1879, p. 763 ; Bulet. s. I, 1880, p. 42 ; Bulet. s. I, 1886, p. 517 (în privința mărturisirei judiciare).

Tot atât de categoric este și Laurent :

«Nu este vorba, în specie, de a se ști dacă mandatul este *expres* (sau *special*), aceasta nesuferind nici o îndoială, ci chestiunea este de a se ști dacă femeia este capabilă și nu devine capabilă de a da un atare mandat, *căci este vorba, în specie, de o chestie de capacitate*. Or, ea este incapabilă de a face un act juridic decât fiind autorizată de bărbat, și această autorizare trebuie să fie *specială* în sensul art. 206 codul civil»³⁰).

Argumentele acestor autori pot fi invocate cu aceeași putere și la noi, căci simpla împrejurare că s'a înscris în art. 1536 din codul nostru cuvântul *special* în loc de *expres*, care se vede în textul francez, nu aduce nici o modificare principiilor cari cărmuesc specialitatea autorizării maritale.

Soluția ce apărăm din toată convingerea este conformă interesului bine înțeles al femeii și al familiei. Cine nu vede, în adevăr, pericolul validității unui atare mandat ?

Dar, se va spune, poate, că autorizarea bărbatului este, în cazul de față, *specială*, fiindcă el autoriză pe femei la fiecare act, executându-și mandatul. La aceasta vom răspunde, mai întâiu, că bărbatul nu apare în fiecare act ca bărbat, ci ca mandatar. Și apoi, chiar dacă autorizarea bărbatului ar fi *specială*, consimțământul femeii nu este *special*, pentru că el este dat printr'un mandat, care din capul locului este general. Consecința falală este, deci, că bărbatul nu are, în specie, un mandat valid și, deci, toate înstrăinările făcute de dânsul sunt nule. Aceasta este rigoarea principiilor.

D. ALEXANDRESCO

30) Laurent, XXVII, 413.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA II

Audiența dela 26 Maiu 1909

Președinta d-lui N. Mandrea, președinte

D. T. Apostol și Banca Naționată cu N. Fêher et C-ie și alții

LOCAȚIUNE SAU ARENDARE.— CAUȚIUNE DEPUȘĂ DE ARENDAȘ PENTRU ASIGURAREA ARENZEI ȘI A REPARAȚIUNILOR. — PRIVILEGIUL PROPRIETARULUI.— ART. 1730 ALIN. I CODUL CIVIL.

POPRIRE.— CREDITORI POPRITORI SUBSECVENȚI.— VALIDITATEA POPRIRILOR FĂCUTE PE CÂT TIMP NU EXISTĂ O SENTINȚĂ DE VALIDARE DEFINITIVĂ.— ART. 462 PR. CIVILĂ.

1° Privilegiul prevăzut de art. 1730 alin. I codul civil în favoarea proprietarului locator, nu se poate întinde asupra garanției în bani depusă de arendaș

în mâinile proprietarului pentru asigurarea plăței arenzei și a cheltuelilor de reparațiuni, de oarece privilegiile neputând rezulta decât din lege, ele sunt de strictă interpretare și nu se pot exercita decât asupra obiectului anume prevăzut în lege, adică atunci când este vorba de moșie, acest privilegiu există numai asupra recoltei anului corent, precum și asupra a tot ce servește la exploatarea moșiei.

2° Pe cât timp sentința de validare dată asupra popririlor anterioare nu este rămasă definitivă, suma deținută de terțiul poprit poate fi poprită în mod valabil de orice alt creditor al datornicului urmărit, căci fără o sentință de validare definitivă, nu poate fi vorba de transportul judiciar în favoarea celorlalți creditori.

No. 82. — Respins, ca nefondat, recursul făcut de D. T. Apostol și Banca Naționată a României contra deciziei Curței de apel din București, secția II, cu No. 172 din 1908, dată în proces cu N. Fêher et C-ie și alții.

S'au ascultat : d-nii avocați C. Panaitescu, G. Stroescu și N. Bălănescu, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat G. N. Saita, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului I de casare, invocat de D. T. Apostol :

«Fie din punctul de vedere al art. 1730 codul civil, fie prin aplicarea regulilor dela gaj, este în afară de orice îndoială, că moștenitorii Stanculeni, aveau dreptul să se achite cu preferință, pentru pretențiile rezultând din executarea contractului de arendare al fraților Dănești, asupra cauțiunei de 50.000 lei depusă în mâinele proprietarilor și cu care arendașii garantau executarea obligațiilor lor. Acest drept de despăubire cu preferință asupra cauțiunei și asupra averii arendașilor de pe moșie, a fost cedat de proprietarii Stănculeni d-lui Apostol prin contractul de arendare intervenit în anul 1903 pentru reparațiile necesare acaretelor de pe moșie, și după ce proprietarii Stanculeni executase asupra cauțiunei pretențiunile lor de neplata arendeii în sumă de lei 28.000. Rămânea prin urmare pentru Apostol și pentru condamnățiunea eventuală pentru reparațiuni a Dăneștilor suma ramasă disponibilă din cauțiune, adică lei 22000 (art. 1396 codul civil). Tribunalul ca și Curtea, cu toate ezităările de a califica existența acestui privilegiu decurgând sau din art. 1730 sau din gajul conferit proprietarilor asupra cauțiunei, găsește că Apostol ar fi renunțat la privilegiul său asupra cauțiunei cu ocazia judecării urmate la tribunalul Ialomița între Apostol și Frații Dănești (sentina tribunalului Ialomița No. 257 din 1903), și că în orice caz acest privilegiu ar fi încetat prin faptul că disponibilul de lei 22.000 și-ar fi pierdut caracterul de gaj prin depunerea lui la casa de consemnație. Or, judecând astfel tribunalul ca și Curtea comite o eroare grosieră de fapt, violează autoritatea lucrului judecat (art. 1201, art. 1396 codul civil), dispozițiile legii relative la gaj și regula că renunțările nu se presupun, și pronunță o hotărâre nemotivată. În adevăr, prin sentința tribunalului Ialomița, pronunțată între Apostol și frații Dănești, și care e opozabilă și creditorilor acestor arendași, au fost obligați să plătească lui Apostol suma de lei 31.653, b. 65, cu privelegiul prevăzut de lege, ceace cuprinde declarația formală a părților pentru consfințirea și recunoașterea privilegiului, iar nu pentru restrângerea lui, căci în instanță nici nu s'a dedus în judecată chestia cauțiunei. În al doilea rând, pentru ca încetarea posesiunei creditorului gagit să opereze desființarea privilegiului, trebuie ca abandonul posesiunei să fie făcut de creditor în mod voluntar. În speță, suma de lei 22000 nu a

fost remisă debitorilor, ci s'a consemnat la Cassa de depuneri ca o măsură forțată și în acest caz nu poate fi vorba de o deposedare făcută în mod voluntar, ceea ce nici tribunalul de fapt nu constată că a avut loc».

Având în vedere că se constată că moștenitorii Stănculeanu, proprietarii moșiei Mărculești, au cedat subarendășului acestei moșii D. T. Apostol, recurentul de azi, dreptul lor rezultând din contractul de arendare cu Petre și Amedeu Dănescu, de a cere dela acești foști arendași despăgubiri pentru stricăciunile produse pe moșie; că D. T. Apostol a obținut hotărârea cu No. 257 din 1903 a tribunalului Ialomița, prin care Petre și Amedeu Dănescu sunt obligați a-i plăti valoarea reparațiilor necesare construcțiilor de pe moșie, cu beneficiul privilegiului prevăzut de art. 1730 al. 1 din codul civil asupra averii aflate pe moșie;

Că, în baza acestei sentințe, D. T. Apostol a făcut poprire în mâinele proprietarului Stănculeanu și-a obținut validarea asupra unui rest din garanția ce foștii arendași Dănești o aveau depusă pentru îndeplinirea condițiilor contractului de arendare dintre dânsii și frați Stănculeanu;

Că asupra aceleiași garanții s'a mai făcut popriri de Banca Națională, de N. Feher și de Banca Generală Română;

Că frații Stănculeanu, terții popriți, au depus la Casa de depunere suma de 22.000 lei, asupra căreia s'a făcut tabloul de repartitie între recurentul D. T. Apostol, Banca Națională și N. Feher et, Com., înscriindu-se toți după analogie ca creditorii chirografari;

Că s'a făcut contestațiune de către D. T. Apostol și Banca Națională, iar Curtea de apel din București prin decizia supusă recursului, a menținut repartitia din tablou;

Considerând că D. T. Apostol a invocat un drept de privilegiu asupra garanției depusă de arendaș în mâinele proprietarului pentru asigurarea plății arende și a costului reparațiilor; că atât tribunalul cât și Curtea de apel au decis că proprietarul nu are acest drept de privilegiu asupra garanției și nici drept de amanet ori de retenție, pentru că chiar dacă ar fi avut vreunul din aceste drepturi a renunțat la ele precum constată sentința tribunalului Ialomița cu No. 257 din 1903 al cărei obiect a fost procesul intentat foștilor arendași Dănești de către recurentul Apostol pentru costul reparațiilor făcute pe moșie;

Considerând, în drept, că privilegiul prevăzut de art. 1730 al. I codul civil în favoarea proprietarului locator nu se poate întinde asupra garanției în bani, depusă de arendași în mâinele proprietarului pentru asigurarea plății arende și a cheltuelilor pentru reparațiuni;

Că în adevăr, privilegiile neputând rezulta decât din lege, ele sunt de stricta interpretare și nu se pot exercita decât numai asupra obiectelor anume prevăzute în lege, adică atunci când este vorba de moșie acest pri-

velegiu există numai asupra recoltei anului curent, precum și asupra a tot ce servește la exploatarea moșiei;

Că Curtea de apel de asemenea a refuzat să recunoască în favoarea recurentului D. T. Apostol și dreptul de preferință ce dânsul pretinde că ar avea în baza dreptului de retenție asupra garanției;

Că pentru a ajunge la această soluție, Curtea de apel constată și argumentează că proprietarii Stănculeanu nu au cedat recurentului și acest drept de retenție, și în orice caz Apostol a renunțat la orice fel de drept de preferință asupra garanției, cu ocazia procesului intentat arendașilor Dănescu de către Apostol pentru costul reparațiilor construcțiilor de pe moșie;

Că, în adevăr, Curtea de apel, adoptând motivele tribunalului, constată din considerentele și dispozitivul sentinței No. 257 a tribunalului Ialomița, ce a avut de obiect acel proces dintre Apostol și Dănești, că s'a dezbătut între părți înaintea aceluși tribunal chestiunea întinderii privilegiului, căci s'a cerut de părți și s'a recunoscut de tribunal dreptul de privilegiu numai asupra averii aflate pe moșia arendată, precum de altmintrelea prevede și legea, iar nidecum vre-un altfel de drept de preferință asupra altei averi a arendașului;

Că dar pentru toate aceste considerațiuni, decizia Curței de apel se menține în drept, întrucât nu s'a violat nici un text de lege din cele citate prin motivul de casare.

Asupra motivului II din recursul lui D. T. Apostol și motivele I și II din recursul Băncii Naționale:

II. «Violarea art. 1201 codul civil și 462 procedura civilă. La tabloul de distribuire a sumei de 22000 lei, ramasă disponibilă din cauțiunea de 50000 lei, tribunalul ca și Curtea a inseris și pe creditorul N. Feher et Comp., deși acest creditor a fost înlăturat prin decizia No. 138 din 1905 a Curței de apel București s. III confirmată prin decizia cu No. 97 din 1908 a acestei Inalte Curți s. II, violând astfel dispozițiile art. 1201 codul civil și a art. 462 procedura civilă, căci prin rămânerea definitivă a sentinței de validare s'a operat transportul judiciar în favoarea creditorilor cari au validat în mod definitiv, adică a Băncii Naționale și a lui D. T. Apostol».

I. «Violarea art. 1201 codul civil și exces de putere. Curtea de apel din București s. III a respins intervenția firmei N. Feher făcută în procesul de poprire înlăturând-o în mod definitiv dela participare la sumele poprite de noi. Curtea a motivat această înlăturare pe faptul că firma N. Feher nu avea o poprire regulat înființată cu ocazia facerii tabloului între creditorii popritori, am arătat Curței de apel s. II București că firma N. Feher nu poate să fie inserisă, existând autoritatea de lucru judecat în această privință. Curtea menținând inserierea numitei firme sub rezervă, a violat acest text de lege comițând un vădit exces de putere».

II. «În ipoteză că nu ar fi fost lucru judecat, totuși firma N. Feher nu putea să fie inserisă în tabloul de ordinea creditorilor popritori, deoarece cu ocazia validării popririlor Băncii Naționale și a d-lui D. T. Apostol, nu s'a făcut declarație de terț poprit că mai exista vre-o poprire pe acele sume. Nici tribunalul, nici secția III a Curței de apel din București nu fac nici o mențiune de acest lucru. Decizia Curței de apel s. III București ne atribuie în mod definitiv numai noi, Banca Națională și D. T. Apostol, suma de lei 22.000 fără a se lua act de existența unei alte popriri. Transportul judiciar este pe deplin operat. Curtea de apel secția II București dis-

punând inscrierea firmei N. Feher în tablou, a violat art. 460 și urm. procedura civilă.»

Considerând că în ce privește cererea lui Apostol și a Băncii Naționale de a se scoate din tablou pe N. Feher et Comp., pe motiv că nu făcuse poprire, instanța de fond, pentru a respinge această pretențiune, constată că Feher a făcut poprire în timp util, adică pe când validarea celorlalți creditori popritori nu era rămasă definitivă încă ;

Că, așa fiind, nu poate fi vorba de transportul judiciar în favoarea celorlalți creditori conform art. 462 procedura civilă, care permite a se popri aceiași sumă, cât timp nu s'a dat o sentință definitivă asupra validărei ;

Că de asemenea nu se poate învoaca autoritatea lucrului judecat din decizia Curței de apel s. III cu No. 138 din 1905, întru cât prin acea decizie s'a respins ca neadmisibilă intervenția lui Feher, întru cât era făcută în apel și pe temeiul art. 248 procedura civilă, iar nici decum nu s'a discutat în fond temeinicia drepturii de a popri a lui Feher; că dar motivele sunt neîntemeiate.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA I

Audiența dela 16 Maiu 1909

Președînța d-lui Oscar N. Nicolescu, prim-președinte

Societatea petroliferă «Româno-Americană» și alții
cu Maria Gh. Nae

CONCESIUNI PETROLIFERE. — MINOR. — SURORI MAJOARE. —
ART. 12 DIN LEGEA PENTRU CONSOLIDAREA DREPTURILOR DE CONCESIUNI PETROLIFERE.

Potrivit art. 12 din legea pentru consolidarea drepturilor de concesiuni petrolifere, când terenurile cedate sunt în indiviziune în momentul concesiunii, concesiunea făcută de trei surori majoare atrage de drept și concesiunea minorului, chiar dacă nu s'ar fi dat de loc.

No. 161.— Levis B. Hamilton, I. Husar și Societatea «Româno-Americană», au făcut apel contra hotărârii No. 231 din 1907 a comisiunii pentru regularea și consolidarea drepturilor de concesiuni petrolifere din județul Prahova, dată în procesul cu Maria Gh. Nae și alții.

S'au ascultat : d-l avocat Cancicov, în desvoltarea incidentului de tardivitatea apelului și asupra existenței autorității lucrului judecat, precum și în desvoltarea apelului societății; apelantul I. Hussar, în combateri.

Curtea,

Asupra apelurilor făcute de societatea «Româno-Americană», de Iosef Hussar și de Levis B. Hamilton contra hotărârii No. 231 din 1907 a comisiunii pentru regularea și consolidarea drepturilor de concesiuni petrolifere din jud. Prahova, apeluri declarate conexe de Curte ;

Având în vedere că înaintea comisiunii de consolidare, apelanta, societatea «Româno-Americană», a cerut prin petiția înregistrată la No. 25270 din 1907, a se conso-

lida drepturile sale de concesiune și exploatare petroliferă ce are luate asupra a șase parcele de teren în suprafața totală de 3 hectare și 5211 m. p. prin actul de concesiune și arendare autentificat la No. 795 din 1900 de tribunalul Prahova secția I. transcris la No. 600 din 1900 și trecut în registrul special de acte petrolifere la N. 5438 din 1904 dela Nastasia Soare Stanciu văduva și alții, concesiuni cedate de societatea «Speranța», prin actul autentificat de tribunalul Ilfov, s. notariat la No. 54 din 1905 și transcris la tribunalul Prahova în registrul special No. 1278 din 1905 ;

Având în vedere că în contra acestei cereri de consolidare, între alte contestațiuni s'a mai făcut una de către Lewis B. Hamilton și alta de către I. Hussar ; că cea întâiu a fost respinsă ca nefondată, dar cea din urmă admisă și cererea de consolidare respinsă ; că atât societatea reclamantă cât și contestatorii au făcut apel contra hotărârii comisiunii.

În ce privește apelul societății «Româno-Americană» :

Având în vedere că comisiunea de consolidare admitând contestațiunea făcută de Iosef Hussar, a respins cererea societății apelante de a se consolida concesiunile de mai sus, pe motiv că există în cauză autoritatea lucrului judecat, rezultând din hotărârea de consolidare a aceleiași comisiuni cu No. 34 din 1905 ;

Având în vedere că, în adevăr, din hotărârea cu No. 34 din 1905, invocată ca autoritate de lucru judecat, rezultă că apelanta de astăzi, societatea «Româno-Americană» a mai cerut a se consolida concesiunea terenurilor de mai sus, însă acea cerere era făcută pe baza concesiunii ce dânsa o avea luată dela Nastasia Soare Stanciu în calitate de tutoare legală a minorului Nicolae Soare Stanciu, și la acea cerere s'a făcut contestațiune de către un domn C. Gheorghide personal, iar nicidecum de către Niculae Soare Stanciu, după cum din eroare se afirmă de comisiune prin hotărârea apelată ; că C. Gheorghide deși se pretindea că ar fi concedentul lui N. Soare Stanciu, însă el n'a făcut nici o dovadă despre aceasta, căci nu s'a prezentat nici un act de concesiune, nici de el, nici de Hussar care se prevalează de acea hotărâre ; din contră se constată cu certificatul greșit tribunalului Prahova secția I. No. 13031 din 1908, că Niculae Soare Stanciu, nu dăduse lui Gheorghide nici o concesiune și apoi nici chiar I. Hussar, nu susține că a obținut concesiunea sa dela acel Gheorghide, ci dela A. Sapira și I. Kenul și că aceștia o aveau luată dela Niculae Soare Stanciu ;

Considerând că astfel e stabilit că C. Gheorghide nu era decât o terță persoană ce nu avea nici un drept a reprezenta pe proprietarul N. S. Stanciu și nu avea nici o calitate a se judeca în acea contestație ; că în asemenea caz hotărârea cu No. 34 din 1905, nu poate fi invocată de I. Hussar ca lucru judecat, nefiind dată față de el sau autorii lui ;

Considerând pe lângă aceasta că nu poate fi vorba nici de aceeași cauză, deoarece, în anul 1905, când s'a cerut prima consolidare respinsă după contestația aceluși Gheorghiade, se cerea a se consolida terenurile de mai sus în baza concesiunii ce societatea «Româno-Americană» o avea luată dela Nastasia Soare, în calitate de tutoare legală a minorului Nicolae Soare Stanciu, pe când astăzi se cere consolidarea aceluși terenuri, însă nu numai ca concesionară a tuteorii ei și ca concesionară a celorlalte trei surori ale minorului, toate majoare în momentul concesiunii;

Că, așa fiind, hotărârea No. 34 din 1905 nu e dată nici între aceleași părți, nici în aceeași cauză, și dar autoritatea lucrului judecat admisă de comisiune, cată a fi înlăturată;

Considerând că odată stabilit că nu există autoritate de lucru judecat, urmează a se vedea dacă concesiunea pe baza căreia societatea Americană cere consolidarea, este valabilă și anterioară contestatorului I. Hussar;

Având în vedere că concesiunea societății derivă din actul autentificat la No. 795 din 1900 cedat de societatea «Speranța» prin actul de cesiune autentificat la No. 54 din 1905, primul fiind transcris în registrul special la No. 5438 din 1904, că este necontestat, că terenurile cedate prin aceste acte se coboară dela Soare Stanciu mort în 1894; că ele au fost cedate societății de cei trei moștenitori majori ai acestuia și de minorul Nicolae Soare Stanciu, autorul contestatorului I. Hussar, prin muma sa Nastasia Soare Stanciu, iar concesiunea invocată de contestatorul I. Hussar este luată dela Nicolae Soare Stanciu prin actul transcris la No. 4333 din 1905 după ce acesta a devenit major;

Având în vedere că, deși în adevăr concesiunea societății pentru Nicolae Soare Stanciu, care era minor, s'a făcut de tutoarea sa mamă fără nici o anume formalitate cerută pentru minori, totuși aceste dispozițiuni fiind create în interesul minorului, numai el singur este în drept a cere nulitatea când prin neobservarea lor s'ar fi jignit interesele sale;

Având în vedere că minorul ajuns major nu numai că n'a invocat el direct nici odată această nulitate, dar din contră la 25 Aprilie 1907 a ratificat prin actul autentificat de tribunalul Prahova sub No. 2113 și transcris în registrul special sub No. 1544 concesiunea făcută de muma sa, în favoarea societății fără avizul consiliului de familie, recunoscând de bună și valabilă acea concesiune;

Că nulitatea invocată pentru prima oară de contestatorul I. Hussar la 17 Iulie 1907, când s'a dat hotărârea apelată, nu poate fi valabilă, deoarece el neputând exercita mai multe drepturi decât minorul, autorul său, după cum acesta n'ar fi putut cere anularea concesiunii la acea dată față cu ratificarea făcută, de asemenea nu o poate cere nici contestatorul;

Având în vedere că în afară de aceste motive această concesiune este valabilă și după dispozițiunile art. 12 din legea pentru consolidarea drepturilor de concesiuni petrolifere, deoarece terenurile cedate fiind în indiviziune în momentul concesiunii, concesiunea făcută de cele trei surori majoare atrage de drept și concesiunea minorului, chiar dacă nu s'ar fi dat de loc;

Că starea de indiviziune se dovedește atât prin actul de concesiune al societății din 1900 în care se zice că «acest ământ îl stăpânim în devălmășie», cât și prin certificatul primăriei comunei Moreni cu No. 426 din 1908 actul de ratificare, cum și alte acte, iar contestatorul nu a combătut acest lucru și nici n'a făcut dovada că starea de indiviziune a încetat;

Că așa fiind, concesiunea întregului teren cuvenindu-se societății, apelul său este întemeiat și dar contestațiunea urmând a fi respinsă cată a se consolida acea concesiune.

In ce privește apelul făcut de I. Hussar:

Având în vedere că nu se poate susține că acest apel este tardiv, deoarece din dovada aflată în dosarul comisiunii de consolidare, se dovedește că comunicarea hotărârei s'a făcut în persoana d-lui R. Bolintineanu ca avocat al părții, iar din procura dată de dânsul și legalizată de comisariatul Bursei și Camerei de comerț la No. 121 din 1908, rezultă că nu-i se da dreptul să primească asemenea hotărâri;

Că astfel, incidentul de tardivitate urmează a se înlătura;

Având în vedere că, în fond, apelantul I. Hussar n'a invocat nici un motiv în susținerea apelului său, în afară de motivele ce a putut susține ca mijloc de apărare la apelul părții adverse;

Că dar apelul său cată a fi respins ca neîntemeiat.

In ce privește apelul făcut de Lewis B. Hamilton;

Având în vedere că el fiind citat în regulă pentru astăzi, nu s'a prezentat a-și susține apelul și dar cată a fi respins ca nesusținut;

Având în vedere și cererea de cheltueli de judecată făcută de societate și apreciind;

Pentru aceste motive, respinge apelul făcut de Lewis Hamilton și I. Hussar și admite apelul făcut de societatea «Româno-Americană».

Semnați: Oscar N. Niculescu, G. Flaișten, I. Stambulescu,
S. Miculescu, M. Vidrașcu.

ERRATA

In importanta decizie a Curții de apel din Galați, publicată în No. 56 al *Dreptului*, din eroare s'a omis a se cită că, pe lângă ceilalți avocați, a pledat pentru obștea orașului Tecuci și d-l *Em. Antonescu*, profesor la facultatea de drept din București.

In jurisprudența străină a Tribunalului de prima instanță din Gand, publicată tot în No. 56 al *Dreptului*, s'a citat, de asemenea, din greșală, t. III în loc de t. VII al Coment. d-lui D. Alexandresco.